

TC-OR-5540-107

WARSZAWA-LAZIENKI

Drege J. ogrodnik w Polsce
WEP 1912

Okres rozwoju ogrodnictwa symetrycznego kończy się u nas robotą wspaniałą króla Stanisława Augusta i Jana Krystyana Schucha, ogrodnika, nad założeniem O-u t.z. Łazienek Królewskich w Warszawie, w stylu mieszanym. Zarys tego O-u wskazuje na zwrot już silny ku szerzającemu się wówczas w Anglii stylowi krajobrazowemu. Z planu dołączonego przekonać się można, że tylko aleje główne proste /aczkolwiek nie strzyżone/ i część O-u z lewej strony parku, mają wyrażne piętno O-ów francuskich. Inne części z drogami łukowatymi, o krzywiznach łagodnych, stawy z wyspami i o brzegach nieregularnych, ugrupowanie skupin, rozmieszczenie drzew pojedynczych na trawnikach, otworzenie widoków na pole okoliczne, nakoniec brak symetrii we wszystkim - to cechy stylu angielskiego. To połączenie dwóch stylów różnych udało się świetnie, - jesteśmy zdania, że na nim właśnie polega główny czar Łazienek. Schuch, drezdeńczyk, budowniczy i ogrodnik, zanim został przez Stanisława Augusta mianowany nadwornym nadzorcą królewskim, zwiedził O-y cenniejsze w Niemczech, Francji, a przede wszystkim w Anglii, gdzie widział wzory nowego kierunku ogrodnictwa ozdobnego i nabył tam tej biegłości łączenia gustownego sztuki z naturą, która ujawniła się tak szczęśliwie w planach Łazienek. Otrzymały one swą nazwę od Łezni, która tu już za książąt mazowieckich istniała. Gdzie dziś park rozciąga się, był zwierzyniec Jazdowskiego zamku /Ujazdów/. Ten do drugiej połowy w. XVII należał do monarchów polskich, - Jan Kazimierz darował dobre Jazdowskie, po zniszczeniu ich doszczętnym przez Szwedów, Denhoffowi, - później stały się własnością Lubomirskiego, który wystawił tu park, urządził przy nim zwierzyniec i zbudował Łazienkę ozdobną na tem miejscu, gdzie dziś stoi pałacyk Łazienkowski. Założył też O., ale o nim nie posiadamy szczegółów bliższych. August II zadzierżawił w r. 1720 cały Jazdów, kazał wykopać kanał od Wisły dla sprowadzenia wody do zwierzynca, zaopatrzył go obficie w zwierzynę i często polowania urządzał. August III Łazienki zaniedbał, które też opustoszały i służyły za pastwisko dla bydła. Zresztą był tu las bagnisty, porosły olchami, a sadzawki i kanały wielce zanieczyszczone. Stanisław August przed samą swoją elekcją w r. 1764, jeszcze jako stolnik litewski, nabył Ujazdów z przyległościami i Łazienkami za złp. 1.100.000.